

Setkání s pamětníkem 2. světové války

Josef Očenášek

Je 20. ledna 2016, sedíme u pana Očenáška doma v malé kuchyňce a posloucháme jeho vzpomínky na dobu, která byla jistě nejtěžší v naší historii. Padající sníh z šedého nebe dodává tomuto pozdnímu zimnímu odpoledni zvláště tajemný a zároveň magický nádech.

Přívětivý starý pán se na nás usmívá a čeká, co nás bude zajímat.

„Kde jste žil jako malý, pane Očenášku?“ zazní naše první otázka. A usměvavý pán se rozpovídal. Vyrůstal v Laškově u Litovle a v patnácti letech šel do praxe, učil se na lesníka. To ho lákalo, měl rád přírodu. Tato praxe trvala do devatenácti let v okolí zámku Náměšť na Hané. Tento zámek a celé panství vlastnil František Otáhal, patřilo mu 1000 ha lesa a 5 statků. Aby si majetek zachránil, spolupracoval s Němci. Měl čtyři lesníky, jedním z nich byl právě pan Očenášek. Pracoval zde od 19 let. Do odboje se dostal díky svému přesvědčení i díky p. Punčochářovi, který pracoval v Obráně národa, odbojové organizaci. Pan Punčochář, když zjistil, že pan Očenášek je lesník a dobře zná revír na Náměšťsku, mu dal za úkol, že má převést do bezpečí ruské zajatce. Ti pracovali jako dělníci v německé zbrojovce v Lutíně, strádali hladem a zimou i nemocemi.

Shodou okolností se nyní objevuje kamarád pana Očenáška, který se dal k Němcům. V době, kdy fašisté začali prohrávat, si uvědomil, že je zle a sháněl si nějaké polehčující okolnosti pro budoucnost. A tak si navzájem vypomohli s panem Očenáškem. Za to, že se pan Očenášek za něj po válce přimluví, sehnal pro něj léky, které mohl nepozorovaně pan Očenášek házet přes plot nemocným ruským zajatcům, pomoci jim k útěku, převést je přes les a schovávat v krmelcích a jiných lesních úkrytech nebo také na půdě v seně, nemocného ruského důstojníka Vorošilova dokonce ukryli s manželkou doma v posteli, protože měl vysoké horečky. Po válce se spolu sešli na Ukrajině.

. V lesích kolem Náměště na jaře 1944 vybudovali Němci sklad zbraní. Pan Očenášek jako lesník měl možnost do tohoto prostoru vstupovat a také toho využíval. Při svých pochůzkách vyzoroval, jak se střídají stráže, a prozradil to třem bratrům Chudobovým, aktivním partyzánům. Těm se podařilo sklad přepadnout, částečně vyhodit do povětří a další zbraně zlikvidovat, nebo odvézt.

Na naši otázku, jestli se pan Očenášek bál, odpovídá se smíchem: „Nebál! To bych to přece nemohl jinak dělat! Taky se nesmělo nikomu věřit a nikomu nic vykládat!“ A hrdinství to bylo, vždyť na německé hlídky a kontroly se dalo narazit kdekoli.

A to se také přihodilo.

V roce 1943 dostal jako lesník povolení nosit zbraň. Zajel do Brna a na náměstí Svobody si koupil brokovnici a zapsal si ji do zbrojního průkazu. Prodavač mu však nabízel i pistoli, kterou po krátkém váhání pan Očenášek zakoupil. Pěšky se vracel přes Brno, zastavil se v hospodě na Klajdovce a přátelsky si popovídal s hospodským. Tady se pan Očenášek mile usmívá. „Byl to hodný člověk, manželka je znala, byla Lišňačka, tak jsem mu nabídl většinu svých německých potravinových lístků, byly na větší příděly a měly delší platnost. Já jsem je nepotřeboval.“

A vydal se na cestu. Neušel daleko a z lesa se vynořila hlídka gestapa. Obklíčili jej, zjistili, že má zbraně, a tak ho okamžitě převezli na brněnské gestapo. Pan Očenášek nemluvil, neprozradil, že umí německy. Ztloukli ho, vyrazili mu zuby. Byl to těžký výslech, ale nemluvil. Až když vyrozuměl, že ho chtějí zastřelit, promluvil německy a chtěl zavézt na gestapo do Olomouce. Tam totiž pracoval Otáhal, se kterým se přece dobře znal.

Tady se pan Očenášek znovu rozesmál. „A Otáhal, snad z bývalého přátelství, možná opět z prospěchářských důvodů mně pomohl na svobodu!“

„Co se stalo s Otáhalem po válce?, ptáme se zvědavě, vždyť to byl kolaborant. Pan Očenášek krčí rameny: „Někdo ho oddělal hned po válce! Lidi kolaboranty nesnášeli.“

Poté, co byl pan Očenášek propuštěn z gestapa, pokračoval dál ve své činnosti, nezalekl se a dál pomáhal lidem, kteří jeho pomoc potřebovali. Zachránil mnoho lidí těsně před zatčením, odvedl je do lesa, ukryl je a dovedl do bezpečí.

Nakonec nám pan Očenášek ukázal různá ocenění, která získal po válce, a dovolil nám, abychom si je vyfotili. Opatruje je jako největší poklady. Jsou to ocenění Čsl. svazu protifašistických bojovníků, písemná svědectví o tom, jak se v daných situacích zachoval.

Poslední naše otázky se týkají rodiny pana Očenáška. Má dva syny a jednu dceru, miluje svoje děti i vnoučata a učí je, jako kdysi rodiče jeho, že člověk se má k lidem chovat pěkně a nemá oplácet zlo zlem.

Naše povídání pomalu končí. Venku tiše padá soumrak a my dojatě opouštíme útulnou kuchyňku u Očenášků. Ani se nám nechce, jsme plni dojmů. Loučíme se s přáním, aby byl pan Očenášek hodně zdravý a aby se na jeho jednání nezapomnělo.

Aneta Simonová, Dominik Pěgřím, Tomáš Lískovec a pan Očenášek.

Zde pan Očenášek pracoval jako lesník.

Žáci základních škol v Líšni se mohli dobrovolně zúčastnit projektu, který se týká líšeňských pamětníků 2. světové války. Hlavním úkolem je zjistit podrobnější informace od pamětníků, kteří si touto dobou museli nejen projít, ale kteří se zapojili do odboje proti okupantům. Účelem je zajistit to, aby se na tyto hrdiny nezapomnělo a abychom se dozvěděli, jak to tenkrát probíhalo a jaké věci se tu děly. Za pomoci paní učitelky jsme si vyhledali staršího pána, jmenuje se pan Očenášek, který už delší dobu žije ve Staré Líšni. Tento pán se narodil 3.května 1925 v Laškově. Později vystudoval na lesníka a tímto povoláním se poté živil na rozlehlém zámku v Náměšti na Hané.

Aneta Simonová, Tomáš Lískovec, Dominik Pěgřím

8.B

ZŠ Masarova, Brno